JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
NIAL FENNELLY
16 päivänä syyskuuta 1999 *

I Johdanto

1. Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut vuonna 1992 solmitun hiilen kulutusta koskevan sopimuksen välityslausekkeen nojalla EHTY:n perustamissopimuksen 42 artiklaan (josta on tullut EHTY 42 artikla) perustuvan kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuin tutkii edelleen tällaiset riita-asiat, jos ne perustuvat sopimuksiin, jotka on tehty ennen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/350/EHTY, ETY, Euratom voimaantuloa 1.8.1993. [1]

II Sopimus

2. Komissio teki 21.5.1992 sopimuksen (jäljempänä sopimus) Coal Products Ltd:n (jäljempänä Coal Products) kanssa, joka on British Coal Corporationin (jäljempänä British Coal) tytäryhtiö. Sopimuksen mukaan komissio lainasi Coal Productsille 10 000 000 Englannin puntaa edistääkseen EHTY:ssä tuotetun hiilen kulutusta Coal Productsin Yhdistyneissä kuningaskunnissa sijaitsevissa tehtaissa, joissa valmistetaan brikettejä ja tuotetaan metaanista sähköä. Sopimuksen 6 kohdassa määrättiin, että laina oli määrä maksaa kokonaisuudessaan takaisin 28.5.1997, ja sopimuksen 7 kohtaan sisältyvän kiellon mukaan Coal Products ei saanut maksaa lainaa takaisin ennenaikaisesti. Sopimuksen 10.3 kohdassa määrättiin, että Coal Products sitoutui olemaan myymättä, siirtämättä tai luovuttamatta hankkeeseen kuuluvaa omaisuutta ilman komission etukäteen antamaa kirjallista hyväksyntää.

3. Kyseessä oli korollinen laina ja sopimuksen 5.4 kohdassa määrättiin korkohyvityksen maksamisesta seuraavin ehdoin:

"Jollei tämän sopimuksen määräyksistä muuta johdu, lainanantaja [komissio] myöntää lainanottajalle [Coal Products] koko lainasummalta korkohyvityksen (hyvitys), joka Englannin puntina ilmaistuna vastaa 1 875 420 ecua. Hyvitys maksetaan lainanottajalle kaksi kertaa vuodessa viiden ensimmäisen lainavuoden aikana kahtena 187 542 ecun suuruisena suorituksena kunkin vuoden toukokuun 28 päivänä tai vähän sitä ennen tai sen jälkeen ja marraskuun 28 päivänä tai vähän sitä ennen tai sen jälkeen. Ensimmäinen suoritus maksetaan marraskuun 28 päivänä 1992 tai vähän sitä ennen tai sen jälkeen ja viimeinen suoritus toukokuun 28 päivänä 1997 tai vähän sitä ennen tai sen jälkeen, sillä ehdolla, että lainan-

* — Alkuperäinen kieli: englanti.
1 — EYVL L 144, s. 21

ottaja on asianmukaisesti täyttänyt tästä sopimuksesta johtuvat koron ja kaikkien muiden lainan perusteella suoritettavien summien maksamista koskevat velvoitteensa, jotka se on velvollinen täyttämään kunakin näistä ajankohdista, tämän kuitenkaan rajoittamatta 11 kohdan määräysten soveltamista. — — "

Viiden vuoden mittainen kulutuksen seurantajakso alkoi vuoden kuluttua, "kulutusvuoden" ollessa määritelty "ajanjaksoksi, joka vastaa vuoden pituista aikaa 28. toukokuuta asti — tätä päivää lukuunottamatta — kunakin vuonna 1994—1998". Vaikuttaa siltä, että kyseessä on sopimuksiin sisällytettävä vakiolauseke, jotta tällaisiin liiketoimiin osallistuvat yhtiöt saisivat aikaa saattaa kyseiset hankkeet päätökseen ja luoda hankinta- ja tuotantoaikataulut tavoittelemiensa päämäärien mukaisesti. Sopimuksessa asetettiin vuotuiseksi kulutustavoitteeksi (EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioitu kulutus) 350 000 tonnia. "EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallisella kulutuksella" tarkoitettiin "teollisuuslaitoksissa kunakin kulutusvuonna tosiasiallisesti kulutetun EHTY:ssä tuotetun hiilen määrää", kuitenkin kummankin arviointipäivää välittömästi edeltävän kahden kulutusvuoden osalta "kulutuksen vuosikeskiarvo näinä kahtena vuonna" tuli ottaa huomioon. Lainan antamispäivän kolmas vuosipäivä eli 28.5.1997 oli "arviointipäivä". Lainan takaisinmaksamisen neljäs ja viides vuosipäivä eli 28.5.1996 ja 28.5.1997 määriteltiin "seurantaraportin jättöpäiviksi". Sopimuksen 11.2 kohdan mukaan hyvityksen suuruus vaihteli EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallisen kulutuksen mukaan seuraavien menettelytapojen mukaisesti:

"Laina myönnetään ja 5.4 kohdassa mainittu korkohyvitys lasketaan sen lähtökohdan perusteella, että EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallinen kulutus kunakin kulutusvuonna on vähintään yhtä suuri kun EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioitu kulutus. Näin ollen sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) Jos EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallinen kulutus toisena kahdesta arviointipäivää välittömästi edeltävästä vuodesta on EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioitua kulutusta vähäisempi, lainanantaja voi (tämän rajoittamatta muita oikeuksia, joita lainanantajalla tämän sopimuksen nojalla on), ilmoittamalla tästä kirjallisesti lainanottajalle, alentaa korkohyvitystä, johon lainanottajalla alun perin tämän sopimuksen nojalla on oikeus, arvioidun ja tosiasiallisen kulutuksen välisen eron mukaisessa suhteessa. Se korkohyvityksen osa, joka lainanottajalle on tosiasiallisesti maksettu ja joka ylittää määrän, jonka lainanottaja olisi saanut, jos uudelleen laskettua hyvitystä olisi sovellettu alusta lähtien, lainanottajan on välittömästi kokonaisuudessaan maksettava takaisin, tai lainanantaja voi halutessaan lisätä sen vielä erääntymättömiin lainanlyhennyksiin;

b) lainanantajalla on, a kohdassa mainittujen oikeuksien lisäksi ja tämän rajoittamatta muita oikeuksia, joita lainanantajalla tämän sopimuksen nojalla on, oikeus ilmoittamalla lainanottajalle kirjallisesti alentaa korkohyvitystä asianomaisena kulutusvuonna ja kunakin myöhempänä kulutusvuonna edellä a kohdassa esitetyn suhteellisen laskutavan mukaan (EHTY:ssä tuotetun hiilen asianomaisena kulutusvuonna tapahtuneen tosiasiallisen kulutuksen perusteella) seuraavin edellytyksin:

i) EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallinen kulutus jonakin kulutusvuonna, joka päättyy silloin, kun seurantaraportti on annettava, on vähäisempi kuin se EHTY:ssä tuotetun hiilen kulutus, johon lainaan sovellettava korkohyvitys perustuu tänä ajankohtana (riippumatta siitä, onko kysymyksessä arvioitu kulutus vai edellä a kohdan määräyksien soveltamisesta tai tämän b kohdan aikaisemmasta soveltamisesta johtuva vähäisempi määrä) ja

ii) lainanantaja pitää tätä eroa merkittävänä,

lainanantajalla on oikeus soveltaa a kohdan viimeistä virkettä myös tämän b kohdan nojalla tehtäviin korjauksiin.

— — "

4. Lainanmaksun ja kulutuksen seurantajakson alkamisajankohdan välisestä yhden vuoden väliajasta seuraa, että viimeisen kulutusvuoden (1997/1998) oli ajateltu seuraavan sekä viimeisen hyvityksen maksua että lainan takaisinmaksua, eikä tuolta vuodelta laadittu vertailua EHTY:ssä tuotetun hiilen todellisen ja arvioidun kulutuksen välillä.

5. Sopimuksen 19 kohdassa määrätään, että sopimukseen sovelletaan Englannin oikeutta ja kaikki sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat vaatimukset ja oikeusriidat ratkaistaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa EHTY:n perustamissopimuksen 42 artiklan nojalla. Lainan oli taannut British Coal, ja myös lainan takaussopimukseen sovelletaan Englannin oikeutta, ja takaussopimuksesta syntyvät oikeusriidat kuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.

6. Tammikuussa 1995 British Coal pyysi komissiolta lupaa myydä Coal Products siten, että yrityksen johto ja työntekijät ostaisivat sen itselleen. Tämän jälkeen kävi ilmi, että yrityksen uusi johto halusi maksaa lainan takaisin välittömästi, vastoin vuoden 1992 sopimusta. Komissio hyväksyi 23.1.1995 päivätyssä kirjeessään Coal Productsin myyntisuunnitelman samoin

kuin lainan välittömän takaisinmaksun korkoineen ja kuluineen ja lisäsi:

"Lainan takaisinmaksun jälkeen hiilen kulutukseen liittyvät luvut tullaan tutkimaan uudelleen, ja maksettavan korkohyvityksen määrää tullaan mahdollisesti tarkistamaan.

— —

Tämän lisäksi EHTY [komissio] pyysi CPL:ä [Coal Products] vahvistamaan kirjallisesti — — hyväksyvänsä, että vaikka korkohyvitystä koskevat oikeudet ja velvollisuudet lakkaavat lainan takaisinmaksun myötä, jo maksetun hyvityksen oikaiseminen saattaa osoittautua tarpeelliseksi, kuten jäljempänä esitetään, hiilen kulutukseen liittyvien lukujen tarkistamisen vuoksi.

— —

Lainan takaisinmaksun myötä EHTY voi tutkia uudelleen hiilen kulutuksen, johon sen taloudellinen panos hankkeeseen perustui. Koska aikaistettu takaisinmaksuajankohta on ennen arviointipäivää, ehdotamme, että hyvitys lasketaan suhteellisena aikaistettuun takaisinmaksupäivään saakka. Tämä voi johtaa siis siihen, että joko osa hyvityksestä on palautettava EHTY:lle, tai siihen, että CPL:llä on vielä saatavaa.

Näin ollen toivomme, että CPL ilmoittaa meille yksityiskohtaiset tiedot hiilen kulutuksesta niinä kolmena vuonna, jotka välittömästi edelsivät sitä päivää, jona johto ja työntekijät ostivat yrityksen itselleen. Ehdotamme, että nämä tiedot toimitetaan meille 60 päivän kuluessa sen mukaisesti, mitä sopimuksessa on määrätty raportin toimittamisesta arvioinnin yhteydessä."

Komissio vaati myös, että British Coalin antama takaus pysyy voimassa, kunnes komissio on perinyt takaisin sille kuuluvat saatavat kokonaisuudessaan.

7. Coal Products hyväksyi 30.1.1995 päivätyllä kirjeellä komission 23.1.1995 päivätyssä kirjeessä esitetyt takaisinmaksua koskevat menettelytavat:

"Viittaamme 23.1.1995 päivättyyn, emoyhtiöllemme BCC:lle [British Coal] (viite 0893) osoitettuun kirjeeseenne samoin kuin tämän antamaan vastaukseen. Kiitämme teitä aikaistetun takaisinmaksun hyväksy-

misestä. Omasta puolestamme hyväksymme seuraavan ehdotuksen:

— —

CPL hyväksyy, että vaikka velan takaisinmaksun jälkeistä hyvitystä koskevat oikeudet ja velvollisuudet lakkaavat tämän takaisinmaksun myötä, jo maksetun hyvityksen oikaiseminen saattaa osoittautua tarpeelliseksi ja että tämän oikaisun tulee perustua tarkastelujaksoon, joka päättyy lainan takaisinmaksuajankohtana."

III Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

8. Komissio laski, että EHTY:ssä tuotetun hiilen kulutustavoitetta 28.5.1993 ja 29.1.1995 välisenä 20 kuukauden pituisena ajanjaksona on pienennettävä suhteellisesti, jolloin se olisi 583 333 tonnia eli 5/6 (tai 20/24) EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioidusta kulutuksesta (700 000 tonnia) kahtena arviointipäivää 28.5.1995 edeltävänä kulutusvuonna. Tiedossa oli, että Coal Products oli kuluttanut tämän 20 kuukauden pituisen arviointijakson kuluessa vain 464 332 tonnia EHTY:ssä tuotettua hiiltä, eli 79,6 prosenttia oikaistusta tavoitteesta. Komissio päätyi siten siihen lopputulokseen, että Coal Products voi vaatia 79,6 prosenttia tähän arviointijaksoon kohdistuvasta korkohyvityksestä, eli kolmanneksen (20/60) sopimuksessa sovitusta hyvityksen määrästä koko viiden vuoden ajanjakson ajalle eli 497 610 ecun suuruisen summan.[2] Koska komissio oli maksanut sopimuksen nojalla 32 kuukauden ajanjakson aikana hyvityksinä 750 168[3] ecua, se vaati 252 558 ecun suuruisen summan takaisinmaksua.

9. Coal Products kannatti toisenlaista laskutapaa. Vaikka Coal Products myönsikin (20.3.1995 päivätyssä) kirjeessään, että takaisin maksettava määrä laskettaisiin 28.5.1993 lukien, se väittää kuitenkin, että komission 23.1.1995 päivätty kirje muutti tätä vuoden 1992 sopimuksen kohtaa siten, että kyseessä oli joko olemassa olevan sopimuksen muutos, tai siten, että syntyi uusi, lainan aikaistettua takaisinmaksua koskeva sopimus.[4] Vetoamalla siihen, että komissio oli suostunut aikaistettuun takaisinmaksuun vastoin vuoden 1992 sopimuksen ehtoja, siihen, että komissio oli ilmoittanut sopimuksesta johtuvien velvoitteiden lakkaamisesta takaisinmaksun myötä, siihen, että komissio oli viitannut tosiasiallisesti maksettavan hyvityksen suhteelliseen laskutapaan, ja erityisesti siihen, että komissio oli pyytänyt kolmen vuoden kulutustietoja, Coal Products väitti, että komissio muutti arviointiajanjaksoa siirtämällä ajanjakson alkamispäiväksi 28.5.1992. Coal Products väitti silti edelleen, että vain 28.5.1993 jälkeinen kulutus tuli ottaa huomioon. Näin se siis hyväksyi, että 20 kuukauden pituisen kulutusjakson

2 — 1 875 420 ecua : 3 = 625 140 ecua x 0,796 = 497 610 ecua.

3 — Tämä summa koostuu kahden vuoden hyvityksistä (neljä maksuerää). Maksuerää, joka erääntyi 28.11.1994, ei ole maksettu, ilmeisesti siksi, että komissio oli jo tuolloin tietoinen yrityksen johdon ja työntekijöiden hankkeesta ostaa yritys itselleen. Kauppa olisi merkinnyt sopimuksen 10.3 kohdan rikkomista, jos se olisi toteutettu ilman komission suostumusta.

4 — 30.7.1996 päivätty kirje.

aikana sen EHTY:ssä tuotetun hiilen kulutus oli vain 79,6 prosenttia oikaistusta sopimuksen mukaisesta määrästä. Coal Products katsoi kuitenkin, että näitä lukuja tulee käyttää arvioitaessa, kuinka suuri on se hyvityksen osa, joka sillä oli oikeus vaatia lainan takaisinmaksamisen ja ensimmäisen hyvityserän saamisen jälkeen kuluneelta 32 kuukauden pituiselta ajanjaksolta, ja päätyi näin 796 178 ecun suuruiseen summaan.[5] Koska Coal Products ei ollut saanut kuin 750 168 ecun suuruisen summan, se esitti vaatimuksen jäännöserän eli 46 010 ecun maksamisesta.

10. Laajan kirjeenvaihdon jälkeen, jossa kummatkin osapuolet pitäytyivät omissa laskelmissaan, komissio nosti 31.7.1997 kanteen, jossa se vaati maksettavaksi 252 558 ecun suuruisen summan 8 prosentin korkoineen 3.2.1995 lukien sekä oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Komission pääasiallinen väite on, että lukuun ottamatta myönnytystä, jonka komissio teki sallimalla aikaistetun takaisinmaksun ja laskemalla sopimuksen kulutustavoitteet ja maksettavan hyvityksen suuruuden sen ajanjakson perusteella, joka takaisinmaksupäivään mennessä oli tosiasiassa kulunut koko sopimuksen mukaisesta kulutusjaksosta, sopimus sääntelee kaikkia kysymykseen liittyviä seikkoja kulutuksen arvioinnin alkamispäivä, sovellettava laki ja tuomioistuimen toimivalta mukaan lukien. Coal Products puolestaan väittää pääasiallisesti, että 23.1. ja 30.1.1995 käydyn kirjeenvaihdon perusteella syntynyt uusi sopimus implisiittisesti purki alkuperäisen sopimuksen; uusi sopimus on perustavanlaatuisissa seikoissa ristiriidassa aikaisemman sopimuksen kanssa (johtuen viittauksesta kolmen edellisen vuoden kulutuslukuihin) tai tekee sen sisällön tyhjäksi (lainan takaisinmaksun vuoksi), ja näin ollen syrjäyttää aikaisemman sopimuksen. Coal Products vetoaa erityisesti ilmoitukseen, jonka mukaan vuoden 1992 sopimukseen perustuvat velvollisuudet päättyisivät lainan takaisinmaksuun. Perusteena komission kanteen tutkittavaksi ottamisen riitauttamiselle Coal Products mainitsee ensiksikin vuoden 1992 sopimuksen purkautumisen: jos komission 23.1.1995 päivätty kirje oli uuden sopimuksen solmimiseksi tehty tarjous, jonka Coal Products sittemmin hyväksyi, ei tämä uusi sopimus sisällä sopimusehtoa, joka antaisi toimivallan yhteisöjen tuomioistuimelle, joten kyseessä olevaa asiaa ei voi saattaa käsiteltäväksi yhteisöjen tuomioistuimeen, jolla ei ole tämänkaltaisissa asioissa omaa toimivaltaa. Coal Products väittää toissijaisissa kanneperusteissaan, että osapuolet pääsivät käymässään kirjeenvaihdossa sopimukseen 32 kuukauden pituisesta hyvitysjaksosta; että komissio, siltä osin kuin sillä oli sopimukseen perustuva oikeus vaatia maksettavaksi vuoden 1992 sopimukseen perustuvia rahamääriä, on luopunut tästä oikeudesta tai ei voi enää perustellusti vedota siihen; että osapuolten välillä ei ole sopimusta siitä, mitä laskutapaa hyvityksen määrää laskettaessa käytetään, joten ei ole olemassa mitään sopimusehtoa, jota yhteisöjen tuomioistuin voisi velvoittaa noudattamaan; ja (kohta, jonka komissio on hyväksynyt) että velvollisuus maksaa korkoa komissiolle maksettavalle summalle alkaa vasta 1.11.1995 lukien, eli kohtuullisen ajanjakson kuluttua siitä, kun komissio oli tosiasiallisesti täsmentänyt (24.10.1995 päivätyssä kirjeessään) summan, joka sille on tosiasiallisesti maksettava. Coal Products esittää ylläesitettyihin laskelmiin perustuen myös sopimukseen perustuvan 46 010 ecun suuruisen vasta-

5 — 1 875 420 ecua × 32:60 = 1 000 224 ecua × 0,796 = 796 178 ecua.

vaatimuksen korkoineen ja vaatii joka tapauksessa oikeudenkäyntikulujen korvaamista.

IV Tapauksen tarkastelu

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

11. Käsittelen ensimmäiseksi kysymyksen yhteisöjen tuomioistuimen toimivallasta: tämän selvittämiseksi tulee tutkia, muuttiko tammikuussa 1995 käyty kirjeenvaihto sopimusta tai purettiinko sillä sopimus. Kumpikin osapuoli vetoaa, mielestäni oikeutetusti, tapauksiin Morris/Baron & Co. [6] ja British and Benningtons Ltd/North Western Cachar Tea Co. Ltd, [7] väittäen, että niistä ilmenevät tapaukseen sovellettavat oikeussäännöt. Tapauksessa Morris/Baron Lordi Dunedin teki seuraavan eron sopimuksen muuttamisen ja sopimuksen purkautumisen välillä:

"Ensimmäisessä tapauksessa [muutos] ei uusi sopimus sisällä sellaisia menettelymääräyksiä, jotka mahdollistaisivat kanteen nostamisen yksinomaan tämän sopimuksen perusteella ilman ensimmäistä sopimusta; toisessa tapauksessa [purkautuminen] yksinomaan toisen sopimuksen perusteella voidaan nostaa kanne kun ensimmäinen sopimus on nimenomaisesti purettu tai siksi, että molempien sopimusten täytäntöönpano on mahdotonta, koska niistä myöhempi koskee samoja kysymyksiä kuin ensimmäinen mutta eri tavalla". [8]

Samassa tapauksessa lordi Atkinson totesi, että kyseessä olevien tavaroiden hintaa lukuun ottamatta aiemman ja myöhemmän sopimuksen ehdot poikkesivat toisistaan "kaikilta olennaisilta, itse asiasisältöä koskevilta osiltaan", [9] ja näin ollen oli siis mahdotonta päätyä muuhun järkevään lopputulokseen kuin todeta, että osapuolilla oli selvästi aikomus luopua alkuperäisestä sopimuksesta tai katsoa, että sitä ei ole olemassa. Tapauksessa British and Benningtons hän lausui samansuuntaisesti, että sopimus oletetaan purkautuneeksi silloin, kun osapuolet ovat solmineet aiemman sopimuksen kanssa täysin ristiriitaisen uuden sopimuksen, tai vaikka ei täysin ristiriitaisen, kuitenkin siinä määrin ristiriitaisen, että se vaikuttaa sopimuksen varsinaiseen sisältöön. [10]

12. On selvää, että osapuolten ja British Coalin tammikuussa 1995 käymä kirjeenvaihto muutti sopimuksen ehtoja, pääosin siksi, että sopimuksen 7 kohta sulki pois

6 — 1918, AC 1.
7 — 1923, AC 48.
8 — Em. tapaus, s. 26.
9 — Em. tapaus, s. 33.
10 — Em. tapaus, s. 62.

mahdollisuuden maksaa laina aikaisemmin takaisin. En kuitenkaan hyväksy väitettä, jonka mukaan tämä muutos, johon on sisällytetty korkohyvitystä koskevat sopimusmääräykset, olisi perustavanlaatuisesti ristiriidassa niiden sopimusehtojen soveltamisen jatkamisen kanssa, jotka mahdollisesti olivat merkityksellisiä vielä velan takaisinmaksun jälkeen. Erityisesti osapuolten välillä käydyssä kirjeenvaihdossa hyväksyttyä korkohyvityksen suhteellista laskutapaa koskeva näkökanta ei ole ymmärrettävissä, jos sopimuksen alkuperäiset hyvityksen määrää, ajanjaksoa, jolta hyvitys tulee maksaa, EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioidun ja todellisen kulutuksen määritelmiä sekä kulutusvuosiin liittyvien raporttien esittämiseen perustuvaa kontrollimekanismia koskevat ehdot jätetään huomioimatta. Tästä seuraa, että pelkästään tähän kirjeenvaihtoon perustuvan sopimuksen täytäntöönpano olisi mahdotonta. Näin ollen velan takaisinmaksun ei voida katsoa olevan täysin ristiriidassa sopimuksen kanssa eikä myöskään vaikuttavan sopimuksen asiasisältöön, koska oli nimenomaisesti todettu, että komission vastavuoroisen velvollisuuden maksaa korkohyvitystä tuli jäämään voimaan, ja tämä ehdoin — vaikka niitä tämän takaisinmaksun takia muutettiinkin —, että tätä velvollisuutta ei ollut mahdollista soveltaa muuten kuin sopimuksen yhteydessä.

13. Näin ollen totean, että sopimusta sovelletaan edelleen muutetussa muodossa ja että sopimuksen 19 kohdan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevat määräykset ovat edelleen sovellettavissa.

Pääasia

14. Käsittelen seuraavaksi komission 252 558 ecun suuruista takaisinmaksuvaadetta. Mielestäni komission vaade tulee hylätä. Komission väite, sellaisena kuin se on edellä tämän ratkaisuehdotuksen 8 kohdassa lyhyesti esitetty, perustuu ennakko-oletukseen, jota sopimus tai kirjeenvaihto, jolla sopimusta muutettiin, eivät tue, eli että suora ja olennainen yhteys vallitsisi vuosien 1992 ja 1997 välisenä viiden vuoden laina-aikana maksettavan korkohyvityksen ja viitenä kulutusvuonna 1993—1998 EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioitujen kulutustavoitteiden toteutumisen välillä. Tämän johdosta komissio väitti, että sen 23.1.1995 päivätyssä kirjeessä mainittu korkohyvityksen suhteellinen laskeminen ei merkinnyt ainoastaan toukokuun 1993 ja tammikuun 1995 välisen 20 kuukauden ajanjakson ajalta sovellettavan EHTY:ssä tuotetun hiilen kulutustavoitteen suhteellista alenemista 700 000 tonnista 583 333 tonniin, vaan myös sen korkohyvityksen alentamista, johon Coal Productsilla oli oikeus tämän kulutustavoitteen toteutuessa, siten, että alennus lasketaan näiden 20 kulutuskuukauden ja sen viiden vuoden (60 kuukauden) ajan, jolta hyvitys tuli maksaa, välisessä suhteessa. Istunnossa komissio esitti useaan kertaan käsityksenään, että korkohyvitys on ennakkoa, joka on takaisinperittävissä, jos sopimuksessa ilmoitettuja kulutustavoitteita ei noudateta. Tulkitessaan sopimusta yhteisöjen tuomioistuimen tulee soveltaa Englannin oikeuden periaatetta, jonka mukaan osapuolten tarkoitus on pääteltävä asiakirjasta kokonaisuudessaan osapuolten käyttämien sanojen merkitys huomioon ottaen. Missään sopimuksen kohdassa ei edellytetä, että hyvityksenä maksetut suoritukset tulisi käsittää pelkäksi ennakkomaksuksi seu-

raavan vuoden kulutuksesta. Hyvitys on oikeus, joka voidaan jälkikäteen oikaista EHTY:ssä tuotetun hiilen todellisen kulutuksen perusteella; tämä hyvitys lasketaan monista eri osista koostuvan kaavan mukaan, ja komission on annettava se tiedoksi.

15. Tapa, jolla hyvityksen jälkikäteiset oikaisut lasketaan, vahvistaa käsitystäni siitä, ettei korkohyvitystä voida käsittää pelkäksi ennakkomaksuksi. Vaikka komissio voikin periä takaisin hyvityksen tai osan hyvitystä, jos Coal Products ei ole kuluttanut riittävästi EHTY:ssä tuotettua hiiltä, sopimus ei perusta mitään automaattista yhteyttä tiettyyn vuoteen liittyvien hyvitysmaksujen ja seuraavan vuoden kulutuksen välille. Sopimuksessa ei myöskään sidota maksettavan hyvityksen kokonaismäärää EHTY:ssä tuotetun hiilen kokonaiskulutukseen. Sopimuksen 5.4 kohdan mukaan korkohyvityksen puolivuosittainen maksu oli marraskuusta 1992 lähtien riippuvainen sopimuksen 11 kohdan määräyksistä. Sopimuksen 11.2.a kohdan mukaan komissiolla on oikeus korjata *kolmea* ensimmäistä vuotta koskevaa hyvitystä sen vuoksi, että EHTY:ssä tuotettua hiiltä oli tosiasiallisesti kulutettu vähemmän kuin arviointipäivää edeltävien *kahden* ensimmäisen kulutusvuoden osalta oli arvioitu. Tämän lisäksi on selvää, että tällaista joka kuudes kuukausi maksettavan hyvityksen määrän muutosta olisi sovellettu myös myöhempiin kulutusvuosiin, vaikka Coal Products olisikin onnistunut saavuttamaan tai jopa ylittämään alkuperäisen EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioidun kulutuksen 350 000 tonnin vuosittaisen tavoitteen. Sopimuksen 11.2.b kohta sallii korkohyvityksen suhteellisen alentamisen ainoastaan, jos kulutus on merkittävästi vähäisempi. Sopimuksessa ei myöskään ole määräystä, joka koskisi aikaisemmin maksetun hyvityksen takaisinperimistä tilanteessa, jossa kulutus olisi riittämätöntä viimeisenä kulutusvuonna, jolta sopimuksessa ei edellytetä raportin antamista.

16. Tämä sopimusjärjestelmä ei muodosta nimenomaisesti eikä implisiittisesti suoraa yhteyttä kahden ajanjakson välillä, jotka ovat se viiden vuoden jakso, jolta hyvitystä oli maksettava, ja se vuotta myöhemmin alkava viiden vuoden jakso, jota silmällä pitäen kulutustavoitteet oli sopimuksessa asetettu. Näin ollen ei voida olettaa, että myöhemmästä lainan aikaistettua takaisinmaksua koskevasta sopimuksesta väistämättä seuraisi, että tällainen yhteys tulisi muodostaa tosiasiallisesti täyttyneen 20 kuukauden kulutusjakson ja Coal Productsin korkohyvitysedun välille. Hyvityksen suhteellista laskutapaa koskevan viittauksen ei näissä muuttuneissa olosuhteissa voida katsoa perustavan tällaista yhteyttä. Huomattavasti enemmän sopimuksen systematiikan ja erityisesti sopimuksen kolmea ensimmäistä kulutusvuotta koskevien ehtojen mukaista olisi tulkita tätä lausumaa siten, että sillä vain aikaistetaan arviointipäivää tammikuun 1995 loppuun siten, että sopimuksen tekemisestä alkaneelta 32 kuukauden[11] ajanjakson ajalta maksettavien hyvitysten suuruus voitaisiin arvioida uudelleen ottaen huomioon 20 kuukauden hiilenkulutus. Syy, jonka komissio esittää 23.1.1995 päivätyssä kir-

11 — Ks. jäljempänä 18 kohta, jossa esitetään hieman erilainen lähestymistapa, joka perustuu sopimuksen 5.4 kohdan määräykseen hyvityksen puolivuosittaisesta maksusta.

jeessään ehdotukselleen "hyvityksen suhteellisesta laskemisesta aikaistettuun maksupäivään saakka" on, että "arviointipäivää ei ole vielä saavutettu", millä perusteella hyvitys voidaan laskea käyttämällä "arviointipäivää välittömästi edeltävistä kulutusvuosista tällöin kulunutta 20:tä kuukautta". Tämä ei kuitenkaan oikeuta ottamaan sitä komission ehdottamaa lisäaskelta, että käytettäisiin koko 20 kuukauden kulutusjakson ja sen 60 kuukauden ajanjakson, jolta hyvitystä oli maksettava, välistä suhdetta. Näin pitkälle menevä sopimusjärjestelmän muutos olisi pitänyt ilmaista selvästi ja nimenomaisesti, mitä kyseisessä tapauksessa ei ole tehty.

17. Voitaisiin väittää, ottaen huomioon edellisessä kohdassa ehdotettu vuoden 1995 tammikuussa muutetun sopimuksen tulkintavaihtoehto, että Coal Productsin esittämä vastavaatimus tulisi hyväksyä. Coal Products ei kuitenkaan esitä tätä argumentaatiota 46 010 ecun suuruisen summan maksamista koskevan vastavaatimuksensa tueksi. Kirjallisen menettelyn aikana Coal Products väitti, että komission esittämä kolmen edellisen kulutusvuoden tietoja koskeva pyyntö merkitsi sitä, että käydyssä kirjeenvaihdossa sovitun suhteellisen hyvityksen määrää laskettaessa käytettävän arviointijakson pituus oli 32 kuukautta. Ei kuitenkaan voi olla hyväksyttävissä, että pelkkä tietojen pyyntö voitaisiin katsoa uutta sopimusehtoa koskevaksi ehdotukseksi. Coal Productsin ehdotus kolmen vuoden pituisesta arviointijaksosta on joka tapauksessa mahdoton toteuttaa, koska vain 32 kuukautta on kulunut. Tämän lisäksi, vaikka oletettaisiinkin, että Coal Productsin ehdotus voitaisiin toteuttaa, en ymmärrä, miten se tukisi Coal Productsin vastavaatimusta. Coal Products on selkeästi hyväksynyt komission näkemyksen siitä, että 20 kuukauden pituisen ajanjakson mukaisessa suhteessa lasketun kulutustavoitteen saamiseksi EHTY:ssä tuotetun hiilen arvioitua kulutusta on oikaistava ja että Coal Productsin lopullista hyvitystä laskettaessa laskentaperusteena tulee käyttää EHTY:ssä tuotetun hiilen tosiasiallista kulutusta tämän tammikuun 1995 loppuun kestävän 20 kuukauden ajanjakson aikana. Coal Productsin vastavaatimus perustuu siihen, että tästä seuraavaa oikaisukaavaa — hyvitys x 79,6 prosenttia — sovelletaan 32 kuukauden jaksolta maksettavaan hyvitykseen, eli 32/60 koko viideltä vuodelta maksettavan hyvityksen kokonaismäärästä. Kuten olen kuitenkin jo edellä esittänyt, ei sen ajanjakson pituudella, jolta hyvitys on maksettava, ole automaattista yhteyttä kulutuksen arviointiajanjaksoon. Näin ollen Coal Productsin esittämien väitteiden ja komission hiilenkulutustietoja koskevan pyynnön välillä ei ole mitään ilmeistä yhteyttä. Näin ollen esitän, että myös Coal Productsin vastavaatimus hylätään.

18. Coal Productsin asianajaja esitti istunnossa erilaisen muutettua sopimusta koskevan tulkinnan, joka oli pääosin samanlainen kuin edellä 16 kohdassa lyhyesti esittämäni tulkintavaihtoehto. Hän kuitenkin katsoi sopimuksen 5.4 kohdan, jonka mukaan korkohyvityksen kokonaismäärä jaksotetaan maksettavaksi osissa kuuden kuukauden välein, tarkoittavan sitä, että muutetussa sopimuksessa tarkoitettu korkohyvityksen suhteellinen laskeminen koski ainoastaan täysiltä kuuden kuukauden ajanjaksoilta maksettuja tai

maksettavia hyvityksen osia, eli aikaa 28.11.1994 asti. Tämän tulkinnan mukaan komission saatava Coal Productsilta olisi 3 751 ecua. Komissio kuitenkin vetosi yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohtaan ja väitti, että tämä tulkinta on katsottava uudeksi kanneperusteeksi. Olen tietoinen siitä ironiasta, että jos tuomioistuin hyväksyy komission vaatimusta koskevan tarkasteluni, komissio näyttää vedonneen 42 artiklan 2 kohtaan vastoin omia etujaan. Olen kuitenkin sitä mieltä, että Coal Productsin istunnossa esittämät väitteet ovat sisällöllisesti uusia ja tämän vuoksi esitän tuomioistuimelle, että ne jätetään tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

19. Koska esitän tuomioistuimelle sekä komission vaatimuksen että Coal Productsin vastavaatimuksen hylkäämistä, katson, että asianosaisten on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

V Ratkaisuehdotus

20. Edellä esitetyistä syistä ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää komission kanteen

— hylkää Coal Products Limitedin vastavaatimuksen

— määrää, että asianosaiset vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan